

Hayatta vazgeçilmez gördüğünüz nedir? diye başladı söze, sabahın erken saatlerinde *uyku* benim yerime cevap verdi.

İnsan vazgeçemediğinin esiridir. Vazgeçemediğine sahip olduğunu sanır ama aslında vazgeçemedikleri onun sahibidir. Evet dedim içimden, şu an uykunun esiriyim, senin bu bitmeyen lafların esiri olduğun gibi.

Manastıra ilk geldiğimde bana bu vaazı veren baş duacı yardımcısının insanların düşüncelerinden geçeni okuyabildiğini söylemişlerdi. Güya insana neye ihtiyacı varsa onu anlatırmış. O zamanlar buna inanmış, her sözünü üstüme alınmış ancak sonradan aslında herkesin üstüne alınacağı kadar yuvarlak konuştuğunu farketmiştim. O zamandan beri aklımdan geçenlere sınır koymuyorum.

Dailer, ya da duacılar, hemen her şehrin kıyısında bir manastır kurmuş, 3700 sene önce yaşadıkları Hurgiz isimli bir peygamberin sözlerini halka yaymakla meşgul bir gruptur. Her manastırda bir *dai*, birkaç yardımcısı ve çeşitli vazifeler edinmiş öğrenciler bulunur. Her dönemde iki-üç manastırın daileri diğerlerinden daha meşhur ve bilgili durdukları için Daileri temsil ederler. İnsanların mutluluğu için, başta fakirlere ve elbette manastırlara bağlıta bulunmanın gerekliliği gibi çeşitli akıllar verirler. İnsanlara mutluluk satar ve karşılığında bakımlarını alırlar.

Yeryüzünün bir hapisane, hayatın kof bir şekerleme, ızdırabın ve kaçış isteğinin insanları çevreleyen asıl duygular olduğunu ileri sürüp, insanların bu kaçış isteğinden ancak aramayı bırakarak, kaçışlarıyla yüzeleşerek sıyrılabileceklerini söyleyen bir düşünce sistemidir.

Dört yıl önce beni buraya çeken, bu söylenenlerin benim için tam bir tedavi anlamına geldiğini düşünmemdi. Hurgiz sanki benim için konuşmuş, benim için anlatmıştı bildiklerini. Hala bundan çok farklı düşünmüyorum, onun hakkında ilerleyen bilğim yanlış yaptığı sonucuna götürmedi. Sadece bu manastırda gördüklerim, bu insanların Hurgiz'in bahsettiği ilkeleri uygulayabilecek insanlar olmadığını anlattı.

Ne demişti Hurgiz mesela? *Kendini bil, her bilgi insanın kendinden köklenir, kendini bilmeyenin bilgisi köksüzdür.* Manastırdaysa asıl konumuz kendimizi bilmek değil, çok defa başkalarının ne derece ermiş, ne derece büyük ve nasıl kerametler gösterdiğini bilmek oluyor. Hurgiz'in hiçbir mucize ve keramete itibar edilmemesini söylemesine rağmen. Başka neydi mesela? *İnsanların kusurları çocukları gibidir, onların kötülüğünü görseler de sahiplenirler, o halde kusurlardan bahseden çocuklara şeker niyetine iyiliklerden de bahsetsin.* Şimdilerdeyse hemen her vaazda insanların ne kadar yozlaştığından başka bir konu ele almıyoruz manastırda. *Size bildirdiğimi onu anlayıncaya kadar unutun, onu anladığınızda zaten unutmuş olacaksınız* diyen birine bitmez tükenmez ciltler dolusu doktrin ve şerh atfetmekse ayrı bir garabet.

Manastır hayatı insanı dinginleştiriyor. Bu dinginliği besleyen, köylülerden *vaaz* karşılığı topladığımız yiyeceklerinse, onlarındakinden daha sağlam amaçlar için harcandığından emin değilim. Hurgiz insanlara birbirlerine yardım etmelerini söylemişti, bunun en büyük ermişin bilgeliğinden daha büyük

bir sevabı olduğunu da eklemişti. Ancak köylülere kendilerinden başka bir manastırları beslemeleri karşılığı cenneti vaad eden o değil, manastırları da kuran onikinci nesil dailerinden Cevralkiya oldu.

Köylüler zaten fakir, bizleri beslemek için kendilerinden fedakarlık ettikleri bir gerçek. Bizse sunulan –dışarıya vermemiz yasak olan– yiyeceği tıka basa yesek de bitiremiyoruz. Hemen her manastır faresinin göbekli ve uykucu olmasının sebebi de bu olsa gerek. Halbuki hemen her vaazda bahsi geçen Hurgiz’in *insan ruhunda büyüyen yedi başak ve yedi diken* konusunda, *dikenlerin gübresi* olarak çok yemekten de bir şeyler anlatılır. Çok yemenin insan ruhunu öldüren bir davranış olduğunu göbekli bir vaizden dinlemek ayrı bir acayiplik.

Manastırdaki bu vaziyetin keşişlerin kafasında elbette bir açıklaması var. Sorunca söylenen, mesela yemek bahsiyle ilgili Cevralkiya’nın *Rahip midesinin yoluna çıkmasına engel olmak için haracını vermemelidir* sözü. Rahipler zaten hep sağa sola haraç veren tipler, midelerine de vermeleri alışkanlık icabı. Sözleri sadece köylülere geçiyor, onların da *ermişten daha ermiş* olduklarını değil, az bir miktarla cenneti alacak kadar gözüaçık olduklarını düşünüyorum sadece.

İnsanlara açıklamalar sunabilmek, ikna etmek anlamına gelmiyor. Dillerini hapsedip, inanmaları gereken vaadlerle ellerini çalıştırabiliyorsunuz, lakin gönülleri teslim olmuyor. Duacıların kendi söylediklerine inanmadıklarına her gün şahit oluyorum. Dört sene önce Hurgiz ve talebelerine daha çok saygım vardı, aralarına karıştıktan sonra ben de onlardan biri oldum.

Bir bilge olacağım, laf karşılığı yemek sadece böyle kazanılıyor.